

عنوان مقاله:

اندیشه های عرفانی و ظرافت های بلاغی «فرغانی» با تکیه بر «مشارق الدراری»

محل انتشار:

مجله نثر پژوهی ادب فارسی، دوره 23، شماره 48 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسنده:

امیرحسین مدنی - دانشگاه کاشان، دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی، گروه زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

سعیدالدین فرغانی یکی از بزرگ ترین شارحان عرفان اسلام است که با فهم عمیق خود، بر قصیده «تائیه» ابن فارض مصری شرحی مبسوط نوشت. وی در عرفان نظری، شاگرد قونوی بود و در سلوک عرفانی، نسبت خرقة خود را به سهروردی رسانده است. فرغانی، با آگاهی کامل از اندیشه های عرفان نظری و ابن عربی و آشنایی با میراث عرفانی کهن، به ویژه تصوف خراسان، توانست شرحی به نام «مشارق الدراری» بنویسد و در این اثر خویش، بدون آنکه همچون بسیاری از شارحان دیگر در دام تخیل های بیمارگونه و بازیهای زبانی حاصل از جادوی مجاورت گرفتار شود، با بیانی روش مند و تبویبی منطقی، با بی تازه در عرفان نظری بگشاید. نویسنده در این مقاله کوشیده است در دو بخش جداگانه، «اندیشه های عرفانی» و «ظرافت های بلاغی» فرغانی را بررسی کند؛ اندیشه هایی همچون: عشق و عاشقی، دیدگاه تاویلی و پرهیز از تاویلات بی حد و مرز، نسبت انسان کامل با دوایر سه گانه اسلام و ایمان و احسان که بحثی است کاملا بدیع در تصوف اسلامی، مفهوم زمان و قبض و بسط آن، واسطگی اسباب و موثر دانستن حق و طرح سخن عمیق «سبحان الذی لا یوصل الیه الا به» و در بخش ظرافت های بلاغی: تشبیه، سجع، استشهاد به اشعار، ترکیبات و ترجمه های بدیع و اطناب و بسط هنری که نشان دهنده خلاقیت های فرغانی در ساحت زبان و بیان این نکته است که در متن مشارق الدراری، تجارب روحانی و عاطفی نویسنده با جانب جمال شناسانه این تجارب، پیوند بسیار نزدیکی دارد.

کلمات کلیدی:

واژه های کلیدی: فرغانی، مشارق الدراری، اندیشه های عرفانی، ظرافت های بلاغی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1369212>

